

تشنج عبارت است از اختلال موقتی در مغز، این اختلال دو عملکرد و خصوصیت دارد:

اول اینکه: به صورت ناگهانی آغاز میشود.

دوم اینکه: غیرارادی و غیر قابل کنترل است.

علامت تشنج چیست؟

- 1) کودک دچار اختلال هوشیاری شود یعنی اطرافیان را شناساند متوجه زمان و مکان نباشد، به صدازدن شما پاسخ ندهد یا بیهوش روی زمین بیفتد.
- 2) حرکاتی غیر ارادی در اعضای بدن کودک ظاهر شود این حرکات ممکن است قسمتی از بدن یا تمام اعضا را درگیر کند. ممکن است کودک به شدت دست و پا بزند، روی زمین بیفتد، سروچشمهای کودک به یک طرف بچرخد یا اینکه فقط یک دست یا یک پای کودک دچار حرکات تکان دهنده شدید شود و این حالت چند ثانیه تا چند دقیقه طول بکشد معمولاً این حملات کمتر از ۱۰ دقیقه طول میکشد.
- 3) ممکن است کودک در زمان حمله کنترل ادرار خود را از دست بدهد.
- 4) گاهی کودک به صورت ناگهانی رفتاری غیر عادی نشان میدهد مثلاً بدون آنکه متوجه اطراف باشد، شروع به دویدن میکند.
- 5) ممکن است کودک برای چند لحظه به نقطه ای خیره شده و در این مدت متوجه اطراف نباشد.

آباهر کودکی یک بار تشنج کند، تا آخر عمر دچار حملات تشنج خواهد شد؟

در سنین ۶ ماه تا ۵ سالگی مغز کودکان به افزایش درجه حرارت بدن حساس است در نتیجه ۴-۳ درصد کودکان در این سنین با تب های شدید (بیش از ۳۸ درجه) دچار تشنج میشوند.

اکثریت این کودکان بعد از سن ۵ سالگی دچار تشنج نمیشوند. شایعترین سن برای تشنج ناشی از تب ۱۸-

۱۴ ماهگی است و زمان آن از چند ثانیه تا ۱۰ دقیقه طول میکشد و بندرت تشنج ناشی از تب بیش از یکبار اتفاق میافتد.

علت تشنج همراه با تب چیست؟

بیشتر مواقع تشنج همراه با تب در اثر عفونتهای ویروسی دستگاه تنفس فوقانی یا عفونت حاد گوش میانی ایجاد میشود. گاهی ممکن است علت تشنج با تب، مننژیت باشد.

اگر کودک شما مبتلا به حملات تشنج در زمان تب می شود به این نکات دقت فرمائید:

- 1) هرگاه کودک شما به علت سرماخوردگی یا هر عفونت دیگری دچار تب شدید شد حتماً با استفاده منظم از داروی ضد تب (استامینوفن) و با شویه با آب ولرم تب کودک را کاهش دهید.
- 2) هیچگاه برای کاهش تب کودک از آسپرین یا آمپول های تب بر استفاده نکنید.
- 3) کودک را برای بررسی علت تب نزد پزشک ببرید.
- 4) در صورتی که پزشک احتمال مننژیت را در کودکی بدهد کشیدن مایع نخاع کودک جهت آزمایش و تشخیص بیماری ضروری است. در این زمینه با پزشک همکاری کنید.
- 5) اگر کودک شما سابقه تب و تشنج دارد با نظر پزشک در زمان تب شدید علاوه بر استامینوفن و پاشویه کردن کودک از داروی ضد تشنج به مقداری که پزشک دستور داده استفاده کنید تا از تشنج کودک پیشگیری شود.
- 6) اگر بعد از تشنج کودک پزشک دستور داد تا کودک شما به مدت طولانی (حدود ۲ سال) از داروهای ضد تشنج استفاده کند.

کودک شما مبتلا به حملات تشنج بدون تب (صرع) است به این نکات دقت فرمائید:

- 1) کودک شما تا زمانی که پزشک دستور دهد باید داروی ضد تشنج مصرف کند.
- 2) هیچگاه دارو را خود سرانه قطع نکنید یا مقدار آن را کاهش ندهید.
- 3) کودکان مبتلا به حملات تشنج بدون تب (صرع) باید همواره مراقبت شوند بدون آنکه فعالیت جسمی ایشان محدود شود. در زمان انجام کارهای حساس مثل شنا یا استحمام حتماً از نزدیک مراقب کودکان باشید. اگر کودکان تمایل به بالا رفتن از بلندیها، درخت یا وسایل بازی دارد نزد کودکان بمانید.
- 4) در صورتی که کودکان دچار حمله تشنج شد او را به پهلو بخوابانید جسم سفتی بین دندانهای کودک بگذارید تا زبانش در اثر قفل شدن دندانها آسیب نبیند. اطراف کودک را خلوت کنید و لباسهای تنگ یا زیور آلات را از گردن او باز کنید تا راحتتر نفس بکشد. در زمان تشنج هیچ ماده خوراکی یا آب را وارد دهان کودک نکنید و سریعاً او را به بیمارستان برسانید.

تعریف انواع تشنج:

1) فوکال یا پارشیال:

جریان تشنج از یک نقطه مغز شروع می شود. این تشنج به سه نوع تقسیم می شود:

الف) simple partial seizure

کاهش سطح هوشیاری نداریم. می تواند به صورت موتور (پرش دست)، حسی (پارستزی یا سرگیجه)، اتونومیک (تعریق یا برافروختگی) باشد.

«بسمه تعالی»

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تشنج

آتوسا زندی

کارشناس کاردرمانی

بخش کاردرمانی جسمی مرکز اسما

منبع : سایت پزشکان ایران

آذرماه ۱۳۸۹

د) atonic

یک دفعه بیمار روی زمین می افتد.

ه) tonic:

(3) تشنج میوکلونیک نوجوانان:

پرشهای میوکلونیک دو طرفه در صبح قبل از بیدار شدن. به هنگام کم خوابی دیده میشود. هوشیاری حفظ می شود. بسیاری از آنها نهایتاً تشنج ژنرالیزه ای بروز خواهند داد. شرح حال فامیلی اغلب مثبت است.

مداخله توانبخشی:

- 1) اقدامات کاردرمانی تا قبل از ثابت شدن شرایط پزشکی کودک ممنوع است.
- 2) انجام تمرینات تکانه ای و چرخشی سریع با احتیاط صورت می گیرد.
- 3) استفاده از یخ و تکنیک های حسی-حرکتی با توجه به شرایط بیمار انجام میشود.

ب) copmplex partial seizure

کاهش سطح هوشیاری داریم. البته قبل از این کاهش هوشیاری اورا وجود دارد که بیشتر به صورت احساس در اپیگاستر است و پس از کاهش سطح هوشیاری حرکات اوتوماتیسم به صورت جویدن یا بلع داریم.

ج) Partial seizure with secondary generalization

اول تشنج فوکال داریم و بعد ژنرالیزه می شود.

(2) ژنرالیزه:

هر دو نیمکره همزمان تخلیه می شوند. این تشنج به پنج نوع تقسیم می شود:

الف) Absenc یا etimal

در بچه ها به صورت از دست رفتن هوشیاری برای ۵ تا ۱۰ ثانیه که تون بدن حفظ می شود.

ب) atypical absence

شروع و ختم تشنج تدریجی تر است، مدت حملات طولانی تر است. علائم نورولوژیک و مشکل مغزی وجود دارد.

ج) tonic-colonic یا grandma

با دو فاز تونیک به صورت انقباض کل بدن و سیانوز و گاز گرفتن زبان و بالا رفتن فشار خون و سپس فاز کلونیک به صورت پرش است. کل تشنج یک دقیقه طول می کشد.